

اسانس و اجزای متشکله پیکر رویشی گل راعی رقم توپاز کشت شده در شمال تهران

نیکو صدیقین^۱، رضا امیدبیگی^۲

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد گیاهان دارویی دانشگاه تربیت مدرس

۲- استاد گروه باغبانی دانشکده کشاورزی دانشگاه تربیت مدرس

گل راعی گیاهی خشبی، چند ساله و متعلق به تیره گل راعی (Clusiaceae) است. این گیاه در مناطق معتدل اروپا و آسیا می روید. در ایران در نواحی شمال به خصوص اردبیل، آستارا و گرگان به شکل خودرو در ارتفاعات می روید. ارتفاع بین ۱۰۰-۵۰۰ سانتی متر متغیر است. پای ساقه چوبی و انشعابات فراوان دارد. به لحاظ اهمیت این گیاه در صنایع مدرن داروسازی رقم توپاز "Topaz" از مجارستان به ایران آورده شده و در زمینه تولید ماده مؤثره آن تحقیقات زیادی در حال انجام است. در این تحقیق برای اولین بار بر روی اسانس و اجزای متشکله آن بررسی هایی انجام گرفت. GC، GC/MS مورد شناسایی قرار گرفتند. ۶۰

چهارمین کنگره علوم باغبانی ایران، آبان ماه ۱۳۸۴ / ۴۲۳

ترکیب در اسانس این گیاه شناسایی شد. بیشترین ترکیب موجود در اسانس به روش نقطه پیریا آب توسط کلونجر (Clevenger) استخراج گردید. اجزای متشکله اسانس توسط اسانس جر ماکن -D (Germacren-) مقدار ۱۲/۲٪، بتا کاربو فیلین (β -Caryophyllen) به میزان ۱۰/۸٪، کاربو فیلین اکساید، (Caryophyllen-oxide) به میزان ۸/۴٪، آلفا پینن (α -Pinene) به میزان ۶/۷٪، اسپاتولنول (Spathulenol) به میزان ۵/۲٪، ترانس آنتول (Trans-anethole) به میزان ۴/۹٪، گاما کادیننس (δ -Cadinenses) به میزان ۴/۲٪ تشکیل می دهند. بر اساس اطلاعات مواد مذکور خاصیت شدید آنتی باکتریایی و آنتی ویروسی دارد. خاصیت آنتی ویروسی گل راعی به خاطر وجود مواد مذکور می باشد. بنابراین نتایج تحقیقات نشان می دهد رقم توپاز در منطقه مورد تحقیق سازگاری نشان می دهد و اجزای تشکیل دهنده آن بیش از مقادیری است که در منابع گزارش شده است. واژه های کلیدی: گل راعی، تیره گل راعی، توپاز، جر ماکن -D، بتا کاربو فیلین، کاربو فیلین اکساید.